T095 ATĐ 7 (30) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q28-Kiền Độ Sử-Bất Thiện

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 28
Chöông 2: KIEÀN-ÑOÄ SÖÛ

Phaåm 1: BAÁT THIEÄN, Phaàn 4

Ba kieát naày coù bao nhieâu kieát laø baát thieän, bao nhieâu kieát laø voâ kyù? Cho ñeán chín möôi taùm söû, coù bao nhieâu söû laø baát thieän, bao nhieâu söû laø voâ kyù? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Taát caû phieàn naõo ñeàu laø baát thieän, vì khoâng coù phöông tieän thieän xaûo giöõ gìn, nhö phaùi Thí duï giaû noùi: Vì chaám döùt yù nghó nhö vaäy, cuõng noùi phieàn naõo laø baát thieän, voâ kyù. Neáu khoâng coù phöông tieän thieän xaûo giöõ gìn laø baát thieän thì caùc phieàn naõo leõ ra phaûi noùi laø khoâng coù phöông tieän kheùo leùo, khoâng neân noùi laø baát thieän. Vì sao? Vì khoâng coù phöông tieän thieän xaûo laø khoâng bieát gìn giöõ söï töông öng aáy, vì khoâng theå töï theå laïi töông öng vôùi töï theå. Laïi nöõa, hoaëc coù thuyeát noùi: Caùc phieàn naõo coõi Duïc ñeàu laø baát thieän, caùc phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc ñeàu laø voâ kyù. Vì chaám döùt yù cuûa thuyeát nhö theá, cuõng noùi Thaân kieán, Bieân kieán ñeàu laø phaùp voâ kyù, neân soaïn luaän naày. Laïi coù thuyeát noùi: Sôû dó soaïn luaän laø vì nghóa gì neân soaïn luaän? Ñaùp: Vì muoán cho nghóa aáy ñöôïc thaønh laäp, neân soaïn luaän naày. Cho neân tröôùc neâu caâu hoûi: Vì nghóa gì, Toân giaû kia soaïn luaän maø laäp chöông tröôùc? Ñaùp: Vì muoán hieän baøy moân, neân nay vì muoán theå hieän moân, neân soaïn luaän naày. Trong ba kieát naày, coù bao nhieâu kieát baát thieän, bao nhieâu kieát voâ kyù? Ñaùp: Moät kieát laø voâ kyù, ñoù laø thaân kieán. Hoûi: Vì sao thaân kieán laø voâ kyù?

Ñaùp: Neáu phaùp naøo laø khoâng hoå, khoâng theïn, thì phaùp ñoù seõ töông öng vôùi khoâng hoå, khoâng theïn (voâ taøm, voâ quyù), töø khoâng hoå khoâng theïn sinh, laøm quaû y cho khoâng hoå, khoâng theïn laø baát thieän. Thaân kieán khoâng töông öng vôùi khoâng hoå khoâng theïn, khoâng töø nôi khoâng hoå khoâng theïn sinh, khoâng laøm quaû y cho khoâng hoå khoâng theïn, neân laø voâ kyù. Laïi nöõa, kieát naày khoâng hoaøn toaøn laøm hö hoaïi taâm troâng mong. Hoûi: Khoâng hoaøn

toaøn laøm hö hoaïi taâm troâng mong laø sao? Ñaùp: Töùc nhö nghóa treân ñaõ noùi, laïi nöõa, vì kieát naày khoâng traùi vôùi tu thí, giôùi, neân laø voâ kyù. Neáu ngöôøi chaáp ngaõ, tu haønh boá thí, muoán cho ngaõ ñöôïc vui, giöõ giôùi, mong muoán cho ngaõ ñöôïc sinh leân coõi trôøi, tu taäp, muoán cho ngaõ ñöôïc giaûi thoaùt. Laïi nöõa, kieát naày ngu ñoái vôùi töï theå, khoâng gaây böùc xuùc ngöôøi khaùc. Neáu ngöôøi chaáp ngaõ thì khi maét thaáy saéc, khoâng nghó raèng: Maét coù theå thaáy saéc, saéc laø thaáy, maø nghó raèng ngaõ laø saéc naêng thaáy, ngaõ sôû laø bò thaáy, cho ñeán yù bieát phaùp, khoâng nghó raèng: YÙ coù theå bieát phaùp, phaùp laø bò bieát, nhöng nghó raèng ngaõ laø chuû theå bieát phaùp, ngaõ sôû laø bò bieát. Khoâng gaây böùc xuùc ngöôøi khaùc: Caùc kieán ñieân ñaûo nhö theá v.v... laø khoâng gaây böùc xuùc ngöôøi khaùc. Laïi nöõa, vì thaân kieán khoâng sinh baùo, neân laø voâ kyù. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Vì sao kieán naày laø voâ kyù? Ñaùp: Vì kieán naày khoâng theå khôûi nghieäp, thaân, mieäng thoâ. Hoûi: Neáu vaäy thì phieàn naõo baát thieän cuõng coù theå khoâng khôûi nghieäp thaân, mieäng thoâ phaûi khoâng? Ñaùp: Luùc tham, giaän döõ, ngu si theâm höng thònh, coù theå khôûi. Laïi nöõa, vì kieán naày khoâng theå laøm cho con ngöôøi ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Hoûi: Neáu vaäy thì phieàn naõo baát thieän cuõng khoâng theå khieán con ngöôøi ñoïa vaøo ñöôøng aùc? Ñaùp: Luùc tham lam, giaän döõ, ngu si gia taêng maïnh, thì coù theå laøm cho con ngöôøi rôi vaøo ñöôøng aùc. Coøn khi kieán naày höng thònh theâm, thì khoâng theå khieán laøm cho con ngöôøi ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Laïi nöõa, kieán naày chaúng theå sinh quaû khoâng öa thích. Hoûi: Kieán naày coù theå sinh höõu sau, töùc laø sinh quaû khoâng öa thích. Vì sao? Vì nhö Ñöùc Phaät noùi: Tyø-kheo! Neáu khôûi höõu sau, duø chæ moät saùt-na, thì ta khoâng khen ngôïi. Vì sao? Vì ngöôøi khôûi höõu laø phaùp khoå! Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: choã chaáp cuûa kieán naày laø ñieân ñaûo cuõng sinh ñieân ñaûo, leõ ra laø baát thieän. Neáu chính thaân kieán chaúng phaûi baát thieän thì theá naøo laø baát thieän? Ñöùc Theá toân cuõng noùi: Cho ñeán caùi ngu nhoû cuõng laø baát thieän.

Hai thöù laø neân phaân bieät: Hoûi: Vì sao noùi phaân bieät? Ñaùp: Nghóa naày neân phaân bieät laø phaàn baát thieän, laø phaàn voâ kyù. Laïi nöõa, vì nghóa naày caàn phaûi phaù tröø, neân noùi laø phaân bieät. Phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi lôøi: Vì nghóa aáy neân giaûi thích roõ, neân noùi laø phaân bieät: Giôùi thuû, nghi, neáu ôû coõi Duïc laø baát thieän, neáu ôû coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Hoûi: Vì sao phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù? Ñaùp: Neáu phaùp laø khoâng hoå, khoâng theïn cuøng vôùi khoâng hoå, khoâng theïn töông öng vôùi khoâng hoå, khoâng theïn sinh ra, laøm quaû y cho khoâng hoå, khoâng theïn laø baát thieän. Vì phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc traùi vôùi treân, neân laø voâ kyù. Laïi nöõa, vì phieàn naõo naày khoâng laøm hö hoaïi taâm troâng mong. Khoâng laøm hö hoaïi taâm troâng mong laø sao? Vì nghóa nhö ñaõ noùi ôû treân. Laïi nöõa, phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc khoâng theå sinh baùo, vì khoâng theå sinh baùo neân laø voâ kyù. Sôû dó khoâng theå sinh baùo laø vì bò boán chi, naêm chi ñònh cheá phuïc. Gioáng nhö raén ñoäc ñaõ bò chuù thuaät cheá phuïc, thì noù seõ khoâng theå caén ngöôøi. Phieàn naõo kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, vì chaúng phaûi vaät chöùa

ñöïng cuûa baùo, neân phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Neáu chính coõi Saéc, coõi Voâ saéc coù theå sinh baùo, thì seõ sinh baùo naøo? Neân sinh khoå thoï. Khoå thoï laø phaùp coõi Duïc, khoâng theå do phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc maø thoï baùo trong coõi Duïc. Laïi nöõa, coõi Saéc, coõi Voâ saéc chaúng phaûi hoaøn toaøn coù theå sinh ñieân ñaûo, chæ coù moät chuùt phaùp töông töï. Nhö taø kieán coõi Saéc, coõi Voâ saéc cheâ bai khoâng coù khoå, coù moät chuùt phaàn vui laø kieán cuûa kieán thuû. AÁm coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø baäc nhaát. Taø kieán coõi Saéc, coõi Voâ saéc kia coù phaàn ít kieán cuûa giôùi thuû thöù nhaát. ÔÛ coõi Saéc, coõi Voâ saéc coù phaàn ít tònh, cuõng coù khaû naêng tònh hoùa ñaïo coõi Duïc. Coõi Voâ saéc coù khaû naêng tònh hoùa ñaïo coõi Saéc. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Vì sao caùc phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù? Ñaùp: Vì khoâng theå khôûi nghieäp thaân, mieäng thoâ. Hoûi: Phieàn naõo baát thieän cuõng khoâng theå khôûi nghieäp thaân mieäng thoâ thì sao? Ñaùp: Luùc tham, giaän, si theâm höng thònh, laø coù theå khôûi nghieäp

thaân mieäng thoâ. Luùc caùc phieàn naõo kia theâm höng thònh, thì khoâng theå khôûi nghieäp thaân, mieäng thoâ. Laïi nöõa, vì caùc phieàn naõo kia khoâng theå laøm cho con ngöôøi ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Hoûi: Phieàn naõo baát thieän cuõng coù khi khoâng theå khieán con ngöôøi ñoïa vaøo ñöôøng aùc phaûi khoâng? Ñaùp: Luùc tham lam, giaän döõ, si meâ theâm höng thònh, thì coù theå laøm cho con ngöôøi ñoïa vaøo ñöôøng aùc, khi caùc phieàn naõo kia theâm höng thònh thì khoâng theå khieán cho con ngöôøi ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Laïi nöõa, caùc phieàn naõo kia khoâng theå sinh quaû khoâng öa thích. Neáu sinh moät chuùt höõu sau laø quaû khoâng öa thích, noùi roäng nhö treân. Toân giaû Phaät Ñaø Ñeà Baø noùi: Neáu gaëp luùc phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc chaúng phaûi baát thieän, thì theá naøo laø baát thieän? Ñöùc Theá toân cuõng noùi: Phieàn naõo sinh ra nghieäp leõ ra laø baát thieän. Ba caên baát thieän töùc laø baát thieän. Vì sao? Vì caên baát thieän naày laø phieàn naõo baát thieän, laø phaùp baát thieän, laøm nhaân, laøm reã, laøm xuaát xöù, laøm goác, laøm höõu, laøm duyeân, laäp taäp, laøm choã sinh. Ba laäu: Moät laø voâ kyù. Hai laø neân phaân bieät. Moät laø voâ kyù laø höõu laäu. Sôû dó laø voâ kyù, nhö ñaõ noùi ôû treân. Hai laø neân phaân bieät, nghóa laø duïc laäu, voâ minh laäu. Duïc laäu hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù. Vì sao duïc laäu laø baát thieän? Laø voâ taøm, voâ quyù (khoâng hoå, khoâng theïn) cuõng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù: Laø voâ taøm, voâ quyù neân baát thieän, töùc laø töï theå. Töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù, nhaän laáy ba möôi boán thöù: Hoaøn toaøn baát thieän coù ba thöù. Phaàn ít, ñoù laø thuøy mieân, traïo cöû töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù laø baát thieän. Theá naøo duïc laäu laø voâ kyù? Khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Ñaây laø noùi thaân kieán, bieân kieán, cuõng noùi laø phaàn ít cuûa ba thöù, nghóa laø thuøy mieân, traïo cöû, töông öng vôùi thaân kieán, bieân kieán goïi laø voâ kyù. Hoûi: Voâ taøm khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù khoâng töông öng vôùi voâ quyù, coù theå thuoäc veà duïc laäu voâ kyù. Ñaùp: Vaên aáy khoâng neân noùi raèng: Theá naøo laø voâ kyù, khoâng thuoäc veà voâ taøm, voâ quyù, khoâng töông öng vôùi duïc laäu. Voâ taøm, voâ quyù khoâng goàm nhieáp, töùc laø tröø voâ taøm, voâ quyù

khoâng töông öng, töùc laø tröø voâ taøm, voâ quyù töông öng, maø khoâng noùi laø coù yù gì?

Ñaùp: Maëc duø voâ taøm khoâng töông öng vôùi voâ taøm, maø töông öng vôùi voâ quyù, duø voâ quyù khoâng töông öng vôùi voâ quyù, maø töông öng vôùi voâ taøm. Vì sao? Vì khoâng lìa nhau. Cho neân chaúng thuoäc veà duïc laäu voâ kyù. Voâ minh laäu hoaëc laø baát thieän, hoaëc laø voâ kyù. Theá naøo laø voâ minh laäu baát thieän? Vì töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Cuõng theá, töùc laø noùi voâ minh, choã döùt cuûa boán thöù ôû coõi Duïc, nghóa laø choã döùt cuûa tu ñaïo, cuûa taäp, dieät, ñaïo vaø choã döùt cuûa khoå ñeá. Phaàn ít, nghóa laø ba kieán nghi, aùi, giaän döõ, maïn töông öng vôùi voâ minh vaø voâ minh baát coäng. Theá naøo laø voâ minh laäu voâ kyù? Vì khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Cuõng theá töùc laø noùi voâ minh töông öng vôùi thaân kieán, bieân kieán coõi Duïc, voâ minh choã döùt cuûa naêm thöù coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Hoûi: Vì sao trong möôøi trieàn, chæ noùi töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù (khoâng hoå, khoâng theïn) maø khoâng noùi caùc thöù khaùc? Ñaùp: Vì ngöôøi soaïn luaän coù yù nhö theá, muoán nhö theá. Tuøy yù muoán cuûa ngöôøi soaïn luaän naày, cuõng khoâng traùi vôùi phaùp töôùng. Laïi nöõa, hai trieàn aáy hoaøn toaøn baát thieän, töông öng vôùi taát caû phieàn naõo baát thieän. Trieàn phaãn, trieàn phuù, trieàn taät (ganh gheùt) trieàn san(keo kieät) duø hoaøn toaøn baát thieän, nhöng khoâng töông öng vôùi taát caû phieàn naõo baát thieän. Trieàn thuøy, trieàn traïo cöû, duø töông öng vôùi taát caû phieàn naõo baát thieän maø chaúng phaûi hoaøn toaøn baát thieän. Vì sao? Vì laø baát thieän vaø voâ kyù. Trieàn mieân, trieàn hoái chaúng phaûi hoaøn toaøn baát thieän. Vì sao? Vì mieân coù thieän, baát thieän, voâ kyù, hoái coù thieän, baát thieän, voâ kyù, coøn voâ taøm, voâ quyù thì hoaøn toaøn baát thieän, töông öng vôùi taát caû phieàn naõo baát thieän. Neân heã coù ngaàn aáy voâ taøm, voâ quyù töông öng, thì coù ngaàn aáy phieàn naõo baát thieän. Heã coù ngaàn aáy phieàn naõo baát thieän, laø coù ngaàn aáy töông öng vôùi khoâng hoå, khoâng theïn. Nhö heã coù bao nhieâu caùi hoäp thì coù baáy nhieâu caùi naép ñaäy. Phieàn naõo kia cuõng gioáng nhö theá. Boán löu: Moät thöù laø voâ kyù, laø höõu löu. Vì sao? Vì laø phaùp coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Nhö noùi phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù, höõu löu naày cuõng gioáng nhö theá. Ba thöù neân phaân bieät, ñoù laø Duïc löu, Kieán löu vaø Voâ minh löu. Duïc löu hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø baát thieän? Laø voâ taøm, voâ quyù (khoâng hoå, khoâng theïn) vaø töông öng vôùi duïc löu. Voâ taøm, voâ quyù töùc laø noùi theå cuûa voâ taøm, voâ quyù. Töông öng vôùi duïc löu, chính laø noùi hai möôi boán thöù hoaøn toaøn baát thieän, vaø phaàn ít cuûa ba thöù, nghóa laø thuøy mieân, traïo cöû, töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù.

Theá naøo laø voâ kyù? Nghóa laø duïc löu khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Cuõng theá töùc laø noùi phaàn ít cuûa thuøy mieân, traïo cöû töông öng vôùi thaân kieán, bieân kieán coõi Duïc. Kieán löu hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø baát thieän? Ba kieán thuoäc coõi Duïc, nghóa laø taø kieán, kieán thuû, giôùi thuû. Theá naøo laø voâ kyù? Laø hai kieán thuoäc coõi Duïc, ñoù laø thaân kieán, bieân kieán. Naêm kieán leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Voâ minh löu, hoaëc baát

thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø baát thieän? Nghóa laø voâ minh löu töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Theá naøo laø voâ kyù? Nghóa laø voâ minh löu khoâng töông öng vôùi voâ taøm voâ quyù. Nhö löu, aùch cuõng gioáng nhö theá. Boán thuû: Moät thöù laø voâ kyù, laø Ngaõ ngöõ thuû. Vì sao? Vì laø phaùp coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Nhö noùi: Phieàn naõo coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Thuû naày cuõng gioáng nhö theá. Ba thöù neân phaân bieät, laø Duïc thuû, Kieán thuû vaø Giôùi thuû. Duïc thuû hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Baát thieän laø sao? Laø khoâng hoå, khoâng theïn vaø töông öng vôùi duïc thuû. Voâ taøm, voâ quyù (khoâng hoå, khoâng theïn) laø noùi veà töï theå, vaø töông öng vôùi duïc thuû, töùc laø noùi hai möôi taùm thöù hoaøn toaøn baát thieän cuøng phaàn ít cuûa boán thöù, ñoù laø thuøy, mieân, traïo cöû, voâ minh töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Theá naøo laø voâ kyù? Laø duïc thuû khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù, töùc laø noùi phaàn ít cuûa boán thöù: Thuøy, mieân, traïo cöû, voâ minh, töông öng vôùi thaân kieán, bieân kieán leä thuoäc coõi Duïc. Kieán thuû, hoaëc baát thieän hoaëc voâ kyù. Baát thieän laø theá naøo? Hai kieán leä thuoäc coõi Duïc: laø Taø kieán vaø kieán thuû. Theá naøo laø voâ kyù? Hai kieán leä thuoäc coõi Duïc: laø Thaân kieán vaø bieân kieán: Boán kieán coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Giôùi thuû: ÔÛ coõi Duïc laø baát thieän, coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Boán phöôïc: Hai phöôïc laø baát thieän: Laø phöôïc thaân tham, phöôïc thaân giaän. Hai thöù neân phaân bieät laø phöôïc kieán thuû thaân vaø phöôïc giôùi thuû thaân. Leä thuoäc coõi Duïc laø baát thieän. Leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Naêm caùi: Chæ laø baát thieän. Naêm kieát: Ba thöù laø baát thieän: kieát giaän, kieát ganh gheùt vaø kieát keo

kieät. Hai thöù caàn phaân bieät: kieát aùi vaø kieát maïn. Leä thuoäc coõi Duïc laø baát thieän. Leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Naêm kieát phaàn döôùi, coù hai baát thieän: Kieát duïc aùi, kieát giaän döõ. Moät thöù voâ kyù laø thaân kieán. Hai thöù neân phaân bieät laø giôùi thuû vaø nghi. Leä thuoäc coõi Duïc laø baát thieän. Leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Naêm kieát phaàn treân chæ laø voâ kyù. Naêm kieán coù hai thöù voâ kyù laø thaân kieán, bieân kieán. Ba thöù neân phaân bieät laø taø kieán, kieán thuû vaø giôùi thuû. Leä thuoäc coõi Duïc laø baát thieän. Leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Saùu aùi thaân coù hai thöù baát thieän: Tyû xuùc sinh aùi thaân, thieät xuùc sinh aùi thaân. Boán thöù neân phaân bieät: Nhaõn xuùc sinh aùi thaân, nhó xuùc sinh aùi thaân, thaân xuùc sinh aùi thaân. Leä thuoäc coõi Duïc laø baát thieän. Leä thuoäc coõi Phaïm theá laø voâ kyù. YÙ xuùc sinh aùi thaân, leä thuoäc coõi Duïc laø baát thieän. Leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Baûy söû coù hai thöù laø baát thieän, laø söû duïc aùi vaø söû giaän döõ. Moät thöù laø voâ kyù: söû höõu aùi. Boán thöù neân phaân bieät, laø söû maïn, söû voâ minh, söû kieán, söû nghi. Söû maïn, söû nghi leä thuoäc coõi Duïc laø baát thieän, leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Söû voâ minh hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø baát thieän? Söû voâ minh töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Theá naøo laø voâ kyù? Laø söû voâ minh khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Söû kieán hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Baát thieän laø sao? Ba kieán leä thuoäc coõi Duïc. Voâ kyù laø theá naøo? Laø hai kieán leä thuoäc coõi Duïc,

naêm kieán leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Chín kieát coù ba thöù baát thieän: Laø kieát giaän döõ, kieát keo kieät, kieát ganh tî. Saùu thöù neân phaân bieät: Laø kieát aùi, kieát maïn, kieát thuû, kieát nghi: leä thuoäc coõi Duïc laø baát thieän, leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø voâ kyù. Kieát voâ minh hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø baát thieän? Voâ minh töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Theá naøo laø voâ kyù Voâ minh khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Kieát kieán hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø baát thieän? Laø taø kieán leä thuoäc coõi Duïc, theá naøo laø voâ kyù? Thaân kieán, bieân kieán leä thuoäc coõi Duïc, ba kieán leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Chín möôi taùm söû coù ba möôi ba thöù baát thieän, saùu möôi boán thöù voâ kyù, moät thöù neân phaân bieät laø söû voâ minh, do kieán khoå, leä thuoäc coõi Duïc döùt, hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø baát thieän? Töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù.

Voâ kyù laø sao? Laø khoâng töông öng vôùi voâ taøm, voâ quyù. Moân naày, Tyø-baø-sa, Öu-ba-ñeà-xaù laø neân phaân bieät roäng. Hoûi: Vì sao goïi laø thieän, vì sao goïi laø baát thieän, vì sao goïi laø voâ kyù? Ñaùp: Neáu ñaõ kheùo gìn giöõ phöông tieän thieän xaûo sinh ra quaû ñaùng öa, yeân oån neân goïi laø thieän. Kheùo gìn giöõ phöông tieän thieän xaûo: Laø Ñaïo ñeá. Sinh ra quaû ñaùng öa: Laø phaàn ít cuûa khoå, taäp ñeá. Yeân oån: Laø Dieät ñeá. Neáu khoâng gìn giöõ phöông tieän kheùo leùo, sinh ra quaû khoâng ñaùng öa, khoâng an oån laø baát thieän. Ñaây laø noùi phaàn ít cuûa khoå ñeá, taäp ñeá. Traùi vôùi ñaây laø voâ kyù. Laïi nöõa, sinh quaû aùi, sinh quaû laïc thoï laø thieän. Sinh quaû khoâng ñaùng öa thích, sinh quaû khoå thoï laø baát thieän. Traùi vôùi ñaây laø voâ kyù. Laïi nöõa, sinh chuûng töû höõu ñaùng öa thích laø thieän. Sinh chuûng töû höõu khoâng ñaùng öa thích laø baát thieän. Traùi vôùi ñaây laø voâ kyù. Laïi nöõa, sinh trong ñöôøng ñaùng öa thích laø thieän. Sinh trong coõi khoâng ñaùng öa thích laø baát thieän, traùi vôùi ñaây laø voâ kyù. Laïi nöõa, theå taùnh nheï nhaøng ôû trong phaàn vaéng laëng laø thieän. Theå taùnh naëng chìm ôû trong phaàn taêng thònh laø baát thieän. Traùi vôùi ñaây laø voâ kyù. Toân giaû Baø-ña noùi: Vì boán vieäc neân goïi laø thieän: 1. Theå. 2. Gaàn. 3. Naêng khôûi. 4. Thaät nghóa. Theå laø töï theå. Hoaëc coù thuyeát noùi: hoå, theïn laø töï theå. Hoaëc coù thuyeát noùi: Ba caên thieän laø töï theå. Gaàn: Laø phaùp taâm, taâm sôû. Naêng khôûi: Laø coù theå khôûi nghieäp thaân, mieäng vaø taâm baát töông öng haønh. Thaät nghóa: Laø Nieát-baøn. Vì yeân oån neân noùi laø thieän. Phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà ñaõ noùi raèng: Töï theå thieän laø trí. Gaàn thieän laø thöùc. Naêng khôûi thieän laø coù theå khôûi nghieäp thaân, mieäng. Thaät nghóa thieän: Laø Nieát- baøn. Vì boán vieäc, neân goïi laø baát thieän: 1. Theå. 2. Söï gaàn. 3. Naêng khôûi.

4. Thaät nghóa. Theå, nghóa laø töï theå. Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng hoå, khoâng theïn laø töï theå. Hoaëc coù thuyeát noùi: Ba caên baát thieän laø töï theå. Gaàn: Laø taâm, taâm phaùp soá. Naêng khôûi: Laø coù theå khôûi nghieäp thaân, mieäng vaø taâm baát töông öng haønh. Thaät nghóa: Vì sinh töû khoâng yeân oån, neân noùi laø baát thieän. Laø do phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi raèng: Töï theå laø ngu si. Gaàn laø thöùc. Naêng khôûi: Laø coù theå khôûi nghieäp thaân, mieäng. Thaät nghóa: Laø

söï sinh töû. Toân giaû Ba-xa noùi: Neáu phaùp laø chaùnh quaùn, thì seõ töông öng vôùi chaùnh quaùn. Töø chaùnh quaùn sinh ra quaû y, quaû giaûi thoaùt, ñoù goïi laø thieän. Neáu phaùp chaúng phaûi chaùnh quaùn, cho ñeán khoâng töø chaùnh quaùn sinh ra quaû y, thì ñoù goïi laø baát thieän. Traùi vôùi vieäc naày, goïi laø voâ kyù. Nhö chaùnh quaùn, khoâng chaùnh quaùn, hoå, theïn, khoâng hoå theïn, caên thieän, caên baát thieän, naêm caên nhö tín caên, v.v..., naêm caùi. noùi cuõng gioáng nhö theá. Kinh Taäp Phaùp noùi: Vì sao goïi laø thieän? Ñaùp: Vì coù quaû ñaùng öa thích, quaû toát ñeïp, quaû thích hôïp, quaû vöøa yù, neân goïi laø thieän. Veà quaû baùo noùi cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao goïi laø baát thieän? Ñaùp: Vì coù quaû khoâng yeâu, quaû khoâng toát ñeïp, quaû khoâng toái thöôïng, quaû khoâng vöøa yù, neân goïi laø baát thieän. Veà quaû baùo noùi cuõng gioáng nhö theá. Traùi vôùi vieäc naày laø voâ kyù. Hoûi: Ñöùc Theá toân nhaát ñònh ghi nhaän khoå, nhaát ñònh ghi nhaän Taäp, nhaát ñònh ghi nhaän Dieät, nhaát ñònh ghi nhaän Ñaïo, noùi roäng möôøi hai nhaäp, thieát laäp giaûi thoaùt hieån hieän, vì sao noùi voâ kyù? Ñaùp: Khoâng vì lyù do khoâng giaûi thoaùt, neân noùi voâ kyù, chæ vì Ñöùc Theá toân ñoái vôùi phaùp thieän, ghi nhaän thieän, phaùp baát thieän ghi nhaän baát thieän. Phaùp naày chaúng phaûi phaùp thieän ñaõ ghi nhaän, chaúng phaûi phaùp baát thieän ñaõ ghi nhaän, neân noùi laø voâ kyù. Laïi nöõa, Ñöùc Theá toân noùi: Phaùp thieän coù quaû ñaùng öa thích, phaùp baát thieän coù quaû khoâng ñaùng öa thích. Phaùp naày khoâng sinh quaû ñaùng öa thích, khoâng ñaùng öa thích, neân noùi laø voâ kyù. Laïi nöõa, vì hai vieäc, neân goïi laø thieän: 1. Do töï theå. 2. Do coù baùo.

Baát thieän cuõng gioáng nhö theá. Voâ kyù duø coù töï theå, nhöng khoâng sinh ra baùo, neân noùi laø voâ kyù. Ñöùc Theá toân hoaëc coù khi khoâng giaûi thích, goïi laø voâ kyù (Thieân-truùc aâm voâ kyù laø voâ ñaùp). Nhö kinh noùi: Sa-moân Cuø-ñaøm! Theá giôùi laø thöôøng chaêng? Ñöùc Phaät noùi: Caâu hoûi naày khoâng neân ñaùp. Hoûi: Vì sao Phaät khoâng ñaùp caâu hoûi aáy? Ñaùp: Vì ngoaïi ñaïo chaáp con ngöôøi laø thöôøng. Caùc ngoaïi ñaïo kia ñi ñeán choã Phaät, hoûi raèng: Sa-moân Cuø-ñaøm! Con ngöôøi laø thöôøng hay laø chaúng phaûi thöôøng? Ñöùc Phaät nghó: Khoâng coù nhaân, ngaõ, ñaùp khoâng coù, thì caùc ngoaïi ñaïo kia seõ noùi raèng: Toâi khoâng hoûi veà coù, khoâng. Neáu noùi thöôøng, voâ thöôøng, vì khoâng coù phaùp laøm sao noùi coù thöôøng, voâ thöôøng? Nhö hoûi: Con cuûa coâ gaùi baát duïc coù cung kính, hieáu thuaän khoâng? Ngoaïi ñaïo kia seõ nghó raèng: Gaùi baát duïc khoâng coù con. Neáu ta ñaùp khoâng thì hoï seõ noùi raèng: Toâi chaúng hoûi veà khoâng, coù. Neáu noùi cung kính, hieáu thuaän thì hoï seõ noùi: Gaùi baát duïc khoâng coù con, sao laïi noùi cung kính, hieáu thuaän? Caâu hoûi kia cuõng gioáng nhö theá. Bieän luaän naày chaúng phaûi coù, chaúng phaûi thaät. Chính vì chaúng phaûi coù, chaúng phaûi thaät, neân Ñöùc Theá toân khoâng ñaùp. Coù boán caùch ñaùp, nhö phaåm Trí trong Kieàn-ñoä Taïp ñaõ noùi roäng. Ba kieát naày, bao nhieâu kieát coù baùo, bao nhieâu kieát khoâng coù baùo? Cho ñeán chín möôi taùm söû, bao nhieâu söû coù baùo, bao nhieâu söû khoâng coù baùo? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Nhö phaùi Thí duï giaû noùi: Tröø tö khoâng coù nhaân baùo, tröø thoï khoâng coù quaû baùo. Vì ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, ñoàng thôøi cuõng bieåu hieän naêm aám laø quaû

baùo. Laïi nöõa, vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Ñaõ nhaän nhaân baùo, thì khoâng coù töï theå. Nhö Boä Ca-Dieáp-Duy noùi raèng: Nghóa cuûa nhaân cho ñeán baùo chöa thaønh thuïc, neáu khi baùo ñaõ thaønh thuïc thì baùo aáy seõ khoâng coù nghóa cuûa nhaân. Gioáng nhö haït gioáng khi chöa sinh maàm thì coù nghóa haït gioáng. Neáu khi maàm ñaõ moïc ra roài, thì seõ khoâng coù nghóa cuûa haït gioáng nöõa. Nghóa cuûa nhaân kia cuõng gioáng nhö theá. Vì ngaên döùt yù nhö ñaõ neâu cuûa boä kia, cuõng noùi veà baùo, maëc duø laø nhaân thaønh thuïc, nhöng vaãn coù töï theå. Laïi coù thuyeát noùi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ngoaïi ñaïo, nhö

ngoaïi ñaïo noùi: Nghieäp thieän aùc khoâng coù quaû baùo. Vì ngaên döùt yù nghó nhö theá cuûa hoï, ñoàng thôøi cuõng noùi nghieäp thieän, aùc luoân coù quaû baùo. Cho neân, ngaên döùt nghóa cuûa ngöôøi khaùc, vì muoán laøm saùng toû nghóa cuûa mình, cuõng noùi nghóa töông öng cuûa phaùp töôùng, neân soaïn luaän naày. Neáu ñöøng vì ngaên döùt nghóa cuûa ngöôøi khaùc, ñöøng vì laøm saùng toû nghóa cuûa mình, chæ muoán noùi nghóa töông öng cuûa phaùp töôùng, neân soaïn luaän naày. Nhö vaên cuûa moân ñaàu ñaõ noùi, vaên cuûa moân naày cuõng neân noùi nhö theá. Ba kieát, neáu baát thieän thì coù baùo, voâ kyù thì khoâng coù baùo, cho ñeán chín möôi taùm söû cuõng vaäy. Moân naày laø noùi roäng, töùc Öu-ba-ñeà-xaù-Tyø-baø-sa. Hoûi: Vì baùo cuûa phaùp mình ñeàu coù neân noùi coù baùo, hay do baùo cuûa phaùp ngöôøi khaùc ñeàu coù neân noùi coù baùo? Neáu do baùo cuûa phaùp mình ñeàu coù neân noùi coù baùo, vì sao nhaân quaû khoâng ñi chung? Cuõng traùi vôùi keä ñaõ noùi, nhö noùi: Laøm aùc khoâng baùo ngay Nhö Taùt-giaø neùm söõa Khoâng ñoát ngay ngu, nhoû Cuõng nhö löûa döôùi tro. Coù loaïi coû teân Taùt-giaø, neáu coï xaùt nhau laø tan naùt, boû vaøo söõa, thì thaønh laïc. Nhaân, quaû thì khoâng nhö theá. Vaäy laø theá naøo? Ñaùp: Nhö löûa laãn trong tro, môùi ñaïp thì khoâng noùng, ñöùng laâu môùi caûm thaáy noùng. Cuõng theá, nghieäp baát thieän nhaân luùc sinh möøng vui, khi bieán ñoåi thaønh quaû sinh ra aám, giôùi, nhaäp cuûa caùc ñöôøng aùc. Neáu duøng baùo cuûa phaùp ngöôøi khaùc, ñeàu noùi laø coù baùo, Thaùnh ñaïo voâ laäu cuõng ñeàu coù baùo cuûa phaùp ngöôøi khaùc, leõ ra noùi laø coù baùo? Ñaùp: Neân noùi raèng: Vì ñi chung vôùi baùo cuûa phaùp mình, neân noùi laø coù baùo. Hoûi: Neáu vaäy thì sao nhaân quaû khoâng ñi chung? Cuõng traùi vôùi keä ñaõ noùi? Ñaùp: Ñi chung coù hai thöù: 1. Coù ñeàu cuøng. 2. Cuøng ñeàu cuøng. Coù ñeàu cuøng: Laø coù nhaân, coù quaû, coù duyeân, coù baùo. Coù nhaân, coù quaû: Nhö nhaân ñaõ gaây ra tröôùc kia trong traêm öùc kieáp, duø dieät laøm nhaân cho phaùp ñôøi sau, phaùp naøy ñoái vôùi nhaân duø caùch xa vaãn goïi laø coù nhaân. Phaùp kia ñoái vôùi quaû duø caùch xa vaãn goïi laø coù quaû.

Coù duyeân: Nhö maët trôøi, maët traêng caùch quaû ñaát naày boán ngaøn do- tuaàn, neáu maét duyeân ñeán, lieàn sinh nhaõn thöùc, caûnh giôùi duø xa maø vaãn sinh nhaõn thöùc, goïi laø ñoù laø coù duyeân. Coù baùo: Nghieäp ñaõ gaây ra trong traêm öùc kieáp, duø ñaõ dieät maát trong sinh baùo cuûa thaân hieän nay, nhöng nghieäp kia ñoái vôùi baùo naày tuy caùch xa vaãn noùi coù baùo. Cuøng ñeàu cuøng: Nhö coù giaùc, coù quaùn, coù hyû, coù duïng. Coù giaùc: Phaùp töông öng cuûa giaùc. Coù

quaùn: Phaùp töông öng cuûa quaùn. Coù hyû: Phaùp töông öng cuûa hyû caên. Coù duïng: Thöïc haønh phaùp töông öng quaùn. Trong ñaây duøng "Coù ñeàu cuøng" (Höõu caâu) ñeå soaïn luaän, khoâng duøng "Cuøng ñeàu cuøng" (Tònh caâu). Laïi nöõa, "Coù ñeàu cuøng" coù hai thöù: 1. Coù ñeàu cuøng. 2. Ñeàu cuøng khoâng lìa nhau. Coù ñeàu cuøng: Nhö noùi: Coù nhaân, cho ñeán coù baùo. Ñeàu cuøng khoâng lìa nhau: Nhö noùi: Coù giaùc, cho ñeán coù duïng. ÔÛ ñaây, duøng "Coù ñeàu cuøng" ñeå soaïn luaän, khoâng noùi Ñeàu cuøng khoâng lìa nhau. Laïi nöõa, coù ba thöù ñeàu cuøng: 1. Ñeàu cuøng gaàn. 2. Ñeàu cuøng xa. 3. Ñeàu cuøng gaàn xa. Ñeàu cuøng gaàn: Nhö noùi coù giaùc cho ñeán coù duïng. Ñeàu cuøng xa: Nhö noùi coù nhaân cho ñeán coù baùo. Ñeàu cuøng gaàn xa: Nhö noùi coù laäu, coù söû, coù duyeân, coù theå. Coù laäu, nghóa laø phaùp höõu laäu, hoaëc töông öng vôùi laäu, hoaëc laøm sôû duyeân töông öng vôùi laäu. Laøm duyeân ñeàu laø höõu laäu. Nhö coù laäu, coù söû cuõng vaäy. Coù duyeân: Duyeân coù gaàn coù xa. Duyeân gaàn, duyeân xa ñeàu laø coù duyeân. Nhö coù duyeân thì töï theå cuõng vaäy. Trong ñaây duøng ñeàu cuøng xa ñeå soaïn luaän, khoâng duøng ñeàu cuøng gaàn, khoâng duøng ñeàu cuøng gaàn xa. Hoûi: Vì sao goïi laø baùo? Ñaùp: Vì sinh ra phaùp khoâng gioáng nhau, neân goïi laø baùo. Baùo coù hai thöù: gioáng nhau vaø khoâng gioáng nhau. Gioáng nhau: Nhö nöông phaùp thieän sinh phaùp thieän, nöông phaùp baát thieän sinh phaùp baát thieän, nöông phaùp voâ kyù sinh phaùp voâ kyù.

Khoâng gioáng nhau: Nhö phaùp thieän, baát thieän sinh ra baùo voâ kyù. Nghóa baùo khaùc, nhö phaåm Trí trong Kieàn-ñoä Taïp coù noùi roäng. Ba kieát naày coù bao nhieâu kieát do kieán ñaïo döùt tröø? Bao nhieâu kieát do tu ñaïo döùt tröø, cho ñeán chín möôi taùm söû, coù bao nhieâu söû do kieán ñaïo döùt tröø, bao nhieâu söû do tu ñaïo döùt tröø? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Phaøm phu khoâng theå lìa duïc, baäc Thaùnh khoâng theå duøng ñaïo theá tuïc ñeå döùt tröø kieát. Nhö phaùi Thí duï giaû, Toân giaû Phaät-Ñaø-Ñeà-Baø noùi raèng: Hoaëc ngöôøi phaøm phu khoâng theå döùt kieát maø coù theå cheá ngöï trieàn. Noùi nhö theá goïi laø noùi khoâng che giaáu. Hoûi: Vì sao Toân giaû kia noùi nhö theá? Ñaùp: Vì döïa vaøo kinh Phaät, kinh Phaät noùi: Tyø-kheo phaûi bieát, neáu duøng tueä Thaùnh ñeå thaáy, bieát phaùp thì goïi laø döùt tröø. Ngöôøi phaøm phu khoâng coù tueä Thaùnh, vì khoâng coù tueä Thaùnh, neân khoâng goïi laø döùt tröø. Hoûi: Neáu vaäy laøm sao hieåu ñöôïc kinh naày, nhö noùi: Tyø-kheo phaûi bieát! Uaát-ñaàu-lam-phaát ñaõ döùt tröø duïc aùi, saéc aùi, döùt boû aùi cuûa Khoâng xöù, cho ñeán aùi cuûa Voâ sôû höõu xöù, sinh Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, neân cuõng noùi vò tieân ngoaïi ñaïo coù theå lìa duïc aùi. Ngöôøi kia ñaùp raèng: Kinh naày khoâng döùt noùi döùt, khoâng lìa duïc noùi lìa duïc. Kinh khaùc cuõng noùi: Khoâng döùt laø döùt, khoâng lìa duïc laø lìa duïc. Khoâng döùt laø döùt, nhö keä noùi: Ngöôøi chaáp caùc vaät laø cuûa ta Khi cheát ñeàu boû, khoâng ñem theo Cuõng theá ngöôøi trí khoâng neân chaáp Ñoái vôùi caùc vaät nghó cuûa ta. Khoâng lìa duïc, noùi lìa duïc: Nhö noùi: Nhö ñoàng nam, ñoàng nöõ trong thoân xoùm, xaây ngoâi nhaø ñaát. Neáu ñoái vôùi ngoâi nhaø ñaát naày, khi chöa lìa duïc, taâm chuùng sinh khôûi khaùt aùi, söûa sang, gìn giöõ chaáp cho laø cuûa mình. Neáu khi lìa duïc, thì chuùng seõ huûy hoaïi, ñaäp phaù, roài boû

ñi. Nhö kinh naày, khoâng döùt noùi döùt, kinh kia cuõng vaäy. Tuy nhieân, ngöôøi phaøm phu khoâng theå döùt tröø kieát. Noùi ngöôøi phaøm phu ñaõ lìa duïc coõi Duïc, laø duøng ñaïo theá tuïc ñeå cheá ngöï, haøng phuïc phieàn naõo coõi döôùi, treân duyeân Sô thieàn, nhö caùch boø ñi cuûa con saâu xaø-laâu. Lìa duïc coõi Duïc, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, khoâng coøn coù ñòa naøo treân ñeå coù theå duyeân leân treân. Ñöôïc lìa duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, nhö ngöôøi treøo leân caây, chuyeàn töø caønh naày sang caønh khaùc. Neáu chuyeàn ñeán ngoïn caây, khoâng coøn nhaùnh nhoùc, beøn treøo trôû xuoáng. Cuõng theá, ngöôøi phaøm phu duyeân theo phaùp cuûa ñòa treân, coù theå cheá

ngöï, haøng phuïc phieàn naõo cuûa ñòa döôùi maø khoâng theå döùt tröø. Gioáng nhö choù soùi ñi qua giöõa ñaùm lau saäy, caây gai, duø coù theå ñi qua, do chuùng naèm raïp xuoáng, nhöng khoâng theå chaët ñöùt. Söï lìa duïc kia cuõng gioáng nhö theá. Vì ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, cuõng noùi ngöôøi phaøm phu coù theå lìa duïc, ñaïo theá tuïc coù theå döùt tröø kieát, neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, sôû dó soaïn luaän naày vì hoaëc coù thuyeát noùi: baäc Thaùnh khoâng duøng ñaïo theá tuïc ñeå döùt tröø kieát. Vì sao? Vì baäc Thaùnh ñaâu theå boû ñaïo voâ laäu maø theo ñaïo theá tuïc. Vì ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, cuõng noùi, baäc Thaùnh duøng ñaïo theá tuïc döùt tröø kieát, neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, sôû dó soaïn luaän naày laø vì ñeå ngaên döùt yù noùi Sa-moân döùt tröø kieát töùc khaéc, vì coù Sa-moân noùi phaùp döùt tröø kieát ngay, nhö ñònh Kim cöông duï döùt tröø taát caû kieát. Khoâng coù kieát naøo khoâng döùt, khoâng phaù tröø, khoâng nhaäp, khoâng ñöôïc beân kieát ñoù. Duï nhö kim cöông khoâng coù vaät naøo khoâng bò noù caét ñöùt, ñaäp vôõ, khoâng nhaäp vaøo, khoâng ñöôïc beân. Nghóa laø nhö raêng saét, ngoïc Boái kha, Thaïch ma-ni v.v... Phaùp döùt tröø kieát kia cuõng gioáng nhö theá. Thuyeát aáy noùi coù boán quaû Sa-moân ñònh Kim cöông duï döùt tröø taát caû kieát. Hoûi: Neáu vaäy thì ñaâu caàn ba quaû Sa-moân, ngöôøi kia ñaùp raèng: Ba quaû Sa-moân, khi ñaõ cheá phuïc phieàn naõo, ñònh Kim cöông duï hieän ôû tröôùc, döùt tröø taát caû kieát. Gioáng nhö noâng phu, tay traùi naém laáy coû, cuøng moät luùc tay phaûi duøng löôõi haùi caét coû. Pheùp döùt tröø kieát kia cuõng gioáng nhö theá. Vì nhaèm döùt boû yù cuûa thuyeát nhö theá, cuõng noùi phieàn naõo coù hai thöù, coù hai thöù ñoái trò: 1. Kieán ñaïo döùt. 2. Tu ñaïo döùt. Kieán ñaïo döùt: Duøng kieán ñaïo laøm ñoái trò, tu ñaïo döùt: Duøng tu ñaïo laøm ñoái trò. Laïi nöõa, vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Cuøng luùc kieán ñeá, chöù chaúng phaûi kieán ñeá theo thöù lôùp. Vì ngaên döùt yù cuûa thuyeát nhö theá, cuõng noùi kieán ñeá coù thöù lôùp. Vì neáu cuøng luùc kieán ñeá, chaúng phaûi theo thöù lôùp thì traùi vôùi kinh Phaät, nhö kinh noùi: Cö só Caáp Coâ Ñoäc ñi ñeán choã Phaät, hoûi Phaät: Baïch Ñöùc Theá toân! Laø cuøng luùc kieán ñeá, hay theo thöù lôùp kieán ñeá?

Ñöùc Phaät ñaùp: Naày Cö só! Theo thöù lôùp kieán ñeá, nhö phaùp böôùc leân caàu thang. Laïi nöõa, sôû dó soaïn luaän naày, laø muoán noùi phieàn naõo coù hai thöù ñoái trò: 1. Loaïi do kieán ñaïo döùt. 2. Loaïi do tu ñaïo döùt. Kieán ñaïo laøm ñoái trò cho loaïi do kieán ñaïo döùt, tu ñaïo laøm ñoái trò cho loaïi do tu ñaïo döùt. Cho neân,

vì nhaèm ngaên nghóa cuûa ngöôøi khaùc, vì muoán laøm saùng toû nghóa cuûa mình, cuõng ñeå noùi leân nghóa töông öng cuûa phaùp töôùng, neân soaïn luaän naày. Neáu ñöøng ngaên döùt nghóa cuûa ngöôøi khaùc, cuõng khoâng laøm saùng toû nghóa cuûa mình, chæ muoán noùi veà nghóa töông öng cuûa phaùp töôùng maø soaïn luaän naày. Ba kieát aáy coù bao nhieâu kieát do kieán ñaïo döùt, bao nhieâu kieát do tu ñaïo döùt? Kieán ñaïo ôû tröôùc coù hai thöù. Thaân kieán ôû tröôùc coù hai thöù. Hoaëc kieán ñaïo döùt, hoaëc kieán ñaïo, tu ñaïo döùt. Hoûi: ÔÛ tröôùc laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa phaàn laäp, nghóa tröôùc ñaùp laø nghóa ôû tröôùc. Nghóa phaàn laäp: Tröôùc laäp phaàn choã döùt cuûa kieán ñaïo, sau laäp baát ñònh. Nghóa ñaùp tröôùc: Tröôùc ñaùp veà choã döùt cuûa kieán ñaïo, sau ñaùp khoâng nhaát ñònh: Theá naøo laø kieán ñaïo döùt? Neáu thaân kieán laø leä thuoäc Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, hoaëc Kieân tín, kieán phaùp, thì duøng khoå nhaãn döùt. Thaân kieán ôû coõi Duïc, cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, coù theå ñöôïc duøng ñaïo theá tuïc döùt thaân kieán coõi Duïc, cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Ñoái vôùi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, ñaïo theá tuïc döøng truï laïi khoâng coøn theá duïng, neân laïi khôûi kieán ñaïo hieän ôû tröôùc, döùt tröø thaân kieán cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu noùi thaân kieán, töùc laø theå ñònh. Neáu noùi leä thuoäc Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, töùc laø ñòa ñònh. Neáu noùi Kieân tín, Kieân phaùp, töùc ngöôøi ñònh. Neáu noùi khoå nhaãn töùc ñoái trò ñònh. Neáu noùi döùt tröø thì vieäc mình ñaõ laøm laø ñònh. Ñaây laø noùi thaân kieán, laø ñoái trò khoâng chung, ñoái trò quyeát ñònh, baäc Thaùnh coù theå döùt, phaøm phu thì khoâng theå döùt. Duøng ñaïo voâ laäu, khoâng duøng ñaïo theá tuïc, chæ duøng kieán ñaïo, khoâng duøng tu ñaïo, duøng nhaãn, khoâng duøng trí. Trong ñaây noùi thaân kieán nhö theá. Thaân kieán khaùc hoaëc phaøm phu döùt, do tu ñaïo döùt. Ñeä töû Ñöùc Theá toân do kieán ñaïo döùt. Theá naøo laø thaân kieán khaùc? Töø coõi Duïc cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, neáu

ngöôøi phaøm phu duøng tu ñaïo döùt, baäc Thaùnh duøng kieán ñaïo döùt, ngöôøi phaøm phu thì duøng ñaïo theá tuïc ñeå döùt, baäc Thaùnh duøng ñaïo voâ laäu ñeå döùt, ngöôøi phaøm phu duøng trí döùt, baäc Thaùnh duøng nhaãn döùt. Ngöôøi phaøm phu vôùi chín thöù thaân kieán taïo ra luùc döùt. Baäc Thaùnh vôùi chín thöù thaân kieán, taïo ra moät luùc döùt. Söï döùt tröø thaân kieán cuûa ngöôøi phaøm phu coù döøng, nghæ. Söï döùt tröø thaân kieán cuûa baäc Thaùnh khoâng coù ngöøng nghæ. Ngöôøi phaøm phu döùt, khoâng kieán ñeá. baäc Thaùnh döùt thì kieán ñeá. Cho neân ñaùp nhö vaäy: Vôùi thaân kieán khaùc, neáu laø ngöôøi phaøm phu thì do tu ñaïo döùt, coøn ñeä töû Ñöùc Theá toân thì do kieán ñaïo döùt. Giôùi thuû, nghi, do kieán ñaïo hieän ôû tröôùc coù hai thöù: hoaëc kieán ñaïo döùt, hoaëc kieán ñaïo, tu ñaïo döùt. Nghóa ôû tröôùc nhö treân ñaõ noùi. Theá naøo laø kieán ñaïo döùt? Neáu giôùi thuû, nghi, leä thuoäc Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, hoaëc Kieân tín, Kieân phaùp, duøng caùc nhaãn döùt tröø giôùi thuû, nghi. Töø coõi Duïc cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, coù theå ñöôïc ñaïo theá tuïc hieän ôû tröôùc, döùt tröø giôùi thuû, nghi coõi Duïc, cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Ñaïo theá tuïc ñoái vôùi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù beøn truï, khoâng coøn theá duïng, laïi khôûi kieán ñaïo

hieän ôû tröôùc, döùt tröø giôùi thuû, nghi cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu noùi giôùi thuû, nghi, thì theå ñònh. Neáu noùi leä thuoäc Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, töùc ñòa ñònh. Neáu noùi veà Kieân tín, Kieân phaùp laø ngöôøi ñònh. Neáu noùi caùc nhaãn, töùc laø ñoái trò ñònh. Neáu noùi döùt tröø, thì vieäc ñaõ laøm laø ñònh. Ñaây laø noùi giôùi thuû, nghi, laø ñoái trò quyeát ñònh, ñoái trò khoâng chung. Baäc Thaùnh coù theå döùt, ngöôøi phaøm phu khoâng theå döùt. Duøng ñaïo voâ laäu, khoâng duøng ñaïo theá tuïc, chæ duøng kieán ñaïo, khoâng duøng tu ñaïo, duøng nhaãn, khoâng duøng trí. Trong ñaây, laø noùi giôùi thuû, nghi nhö theá. Giôùi thuû, nghi khaùc, ngöôøi phaøm phu döùt duøng tu ñaïo döùt, ñeä töû Ñöùc Theá toân duøng kieán ñaïo döùt. Phaàn coøn laïi nhö treân ñaõ noùi. Tham, giaän döõ, ngu si vaø duïc laäu, tu ñaïo hieän ôû tröôùc coù hai thöù: Hoaëc do tu ñaïo döùt, hoaëc do kieán ñaïo, tu ñaïo döùt. ÔÛ tröôùc laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa phaàn laäp, nghóa ñaùp tröôùc laø nghóa ôû tröôùc. Nghóa phaàn laäp: Tröôùc laäp phaàn tu ñaïo, sau laäp khoâng nhaát ñònh. Nghóa ñaùp tröôùc: Tröôùc ñaùp choã döùt cuûa tu ñaïo. Sau ñaùp khoâng nhaát ñònh. Theá naøo laø tu ñaïo döùt? Ñaùp: Tham, giaän, si vaø hoïc kieán tích cuûa duïc laäu do tu ñaïo döùt. Tham, giaän, si vaø duïc laäu coù naêm thöù: Kieán khoå döùt chuûng, cho ñeán tu

ñaïo döùt chuûng. Kieán ñaïo hieän ôû tröôùc döùt tröø khoå ñeá döùt, cho ñeán ñaïo ñeá döùt. Tham, giaän, si vaø duïc laäu, ñoái vôùi tu ñaïo döùt, töùc truï, khoâng coøn theá duïng, neân laïi khôûi tu ñaïo hieän ôû tröôùc, döùt tröø tham, giaän, si vaø duïc laäu voán do tu ñaïo döùt. neáu noùi tham giaän si vaø duïc laäu töùc laø theå ñònh. Neáu noùi hoïc kieán tích, thì laø ngöôøi ñònh. Neáu noùi tu ñaïo thì laø ñoái trò ñònh. Neáu noùi döùt tröø thì vieäc mình ñaõ laøm laø ñònh. Tham, giaän, si vaø duïc laäu naøy laø ñoái trò khoâng chung, ñoái trò quyeát ñònh, laø choã döùt cuûa baäc Thaùnh, chaúng phaûi cuûa ngöôøi phaøm phu, laø tu ñaïo döùt, chaúng phaûi kieán ñaïo döùt, laø trí döùt, chaúng phaûi nhaãn döùt. Trong ñaây, thì noùi tham, giaän, si vaø duïc laäu nhö theá. Phaùp khaùc, neáu ngöôøi phaøm phu döùt, laø do tu ñaïo döùt, ñeä töû Ñöùc Theá toân, laø do kieán ñaïo döùt. Phaùp khaùc laø sao? Ñaùp: Phaùp khaùc laø coù boán thöù: Laø choã döùt cuûa kieán khoå, cho ñeán kieán ñaïo. Neáu laø ngöôøi phaøm phu döùt, thì do tu ñaïo döùt, ñeä töû Ñöùc Theá toân thì do kieán ñaïo döùt. Phaàn coøn laïi noùi roäng nhö treân. Vì vieäc aáy, neân noùi raèng: Neáu laø ngöôøi phaøm phu döùt, laø tu ñaïo döùt, ñeä töû Ñöùc Theá toân thì do kieán ñaïo döùt. Hoûi: Neáu noùi hoïc kieán tích do tu ñaïo döùt tröø tham, giaän, si vaø duïc laäu, töùc laø noùi choã döùt cuûa tu ñaïo trong thaân baäc Thaùnh. Phaùp khaùc neáu noùi ngöôøi phaøm phu döùt laø do tu ñaïo döùt, neáu noùi baäc Thaùnh döùt laø do kieán ñaïo döùt, thì ñaây laø noùi tham, giaän, si vaø duïc laäu, ñöôïc döùt tröø do kieán khoå, taäp, dieät, ñaïo trong thaân phaøm phu baäc Thaùnh. ÔÛ ñaây coù phaùp khaùc naøo chöa noùi ñeán? Ñaùp: Tham, giaän, si vaø duïc laäu laø choã döùt cuûa tu ñaïo trong thaân ngöôøi phaøm phu. Hoûi: Vì sao ñieàu naày khoâng noùi? Ñaùp: Ñaùng leõ noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát laø thuyeát naày chöa roát raùo. Laïi nöõa, ñaõ noùi trong thuyeát ôû tröôùc. Vì sao? Vì chuûng neân laäp chuûng phieàn naõo, khoâng do ôû trong thaân laäp chuûng phieàn naõo. Baèng vôùi naêm

thöù, khoâng coù chuûng thöù saùu, baäc Thaùnh do kieán ñaïo döùt tröø, do kieán ñaïo döùt tröø chuûng. Do tu ñaïo döùt tröø, do tu ñaïo döùt tröø chuûng. Ngöôøi phaøm phu, neáu do kieán ñaïo döùt, hoaëc do tu ñaïo döùt, ñeàu nhoùm hoïp do tu ñaïo döùt. Vì sao? Vì ngöôøi phaøm phu ñoái vôùi phieàn naõo do naêm thöù döùt, phaûi duøng tu ñaïo döùt, nghóa naày quyeát ñònh. Vì vieäc naày, neân bieát ñaõ noùi trong thuyeát tröôùc ñaây. Höõu laäu, voâ minh laäu, kieán ñaïo ôû tröôùc, coù ba thöù: Hoaëc do kieán

ñaïo döùt, hoaëc do tu ñaïo döùt, hoaëc do kieán ñaïo, tu ñaïo döùt. Nghóa ôû tröôùc laø sao? Ñaùp: Nghóa phaàn laäp, nghóa ñaùp tröôùc laø nghóa ôû tröôùc. Tröôùc laäp kieán ñaïo döùt chuûng , keá laø laäp tu ñaïo döùt chuûng, sau laø laäp khoâng nhaát ñònh. Ñaùp tröôùc: Tröôùc ñaùp veà kieán ñaïo döùt chuûng, keá ñaùp veà tu ñaïo döùt chuûng, sau ñaùp khoâng nhaát ñònh. Theá naøo laø kieán ñaïo döùt? Neáu höõu laäu, voâ minh laäu leä thuoäc ôû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, hoaëc Kieân tín, Kieân phaùp, duøng caùc nhaãn döùt boû höõu laäu, töø Sô thieàn cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, coù theå döùt ñöôïc voâ minh laäu. Töø coõi Duïc cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù theå ñöôïc ñaïo theá tuïc hieän ôû tröôùc, döùt boû voâ minh laäu, töø coõi Duïc cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Ñoaïn tröø höõu laäu töø Sô thieàn cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Ñoái vôùi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù beøn truï, khoâng coøn theá duïng, neân laïi khôûi kieán ñaïo hieän ôû tröôùc, döùt tröø höõu laäu, voâ minh laäu cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù voán do kieán ñaïo döùt. Kieán ñaïo, ñoái vôùi choã döùt cuûa tu ñaïo, lieàn döøng truï, khoâng coøn theá duïng, neân laïi khôûi tu ñaïo hieän ôû tröôùc, döùt tröø höõu laäu, voâ minh laäu, voán laø choã döùt cuûa tu ñaïo. Neáu noùi höõu laäu, voâ minh laäu töùc laø theå ñònh. Neáu noùi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, laø ñòa ñònh. Neáu noùi Kieân tín, Kieân phaùp, töùc ngöôøi ñònh. Neáu noùi caùc nhaãn, töùc ñoái trò ñònh. Neáu noùi döùt, töùc vieäc laøm cuûa mình ñaõ ñònh. Höõu laäu, voâ minh laäu laø ñoái trò baát coäng, ñoái trò quyeát ñònh, laø choã döùt cuûa baäc Thaùnh, chaúng phaûi cuûa ngöôøi phaøm phu, do ñaïo voâ laäu döùt, chaúng phaûi ñaïo theá tuïc, do kieán ñaïo döùt chaúng phaûi tu ñaïo, do nhaãn döùt, chaúng phaûi trí. Trong ñaây laø noùi höõu laäu, voâ minh laäu nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø tu ñaïo döùt tröø? Ñaùp: Höõu laäu, voâ minh laäu, Hoïc kieán tích, do tu ñaïo döùt. Höõu laäu, voâ minh laäu coù naêm thöù: laø do thaáy khoå maø döùt, cho ñeán do tu ñaïo döùt. Kieán ñaïo döùt, khoå ñeá döùt, cho ñeán ñaïo ñeá döùt höõu laäu, voâ minh laäu. Kieán ñaïo ñoái vôùi choã döùt cuûa tu ñaïo beøn döøng truï, khoâng coøn theá duïng, neân laïi khôûi tu ñaïo hieän ôû tröôùc, döùt tröø höõu laäu, voâ minh laäu, voán laø choã döùt cuûa tu ñaïo. Neáu noùi höõu laäu, voâ minh laäu, töùc laø theå ñònh. Neáu noùi Hoïc kieán tích, töùc laø ngöôøi ñònh. Neáu noùi tu ñaïo töùc laø ñoái trò ñònh. Neáu noùi döùt tröø töùc laø vieäc laøm cuûa mình ñònh. Höõu laäu, voâ minh laäu, laø ñoái trò baát coäng, ñoái trò quyeát ñònh laø do baäc Thaùnh döùt chaúng phaûi ngöôøi phaøm phu, laø tu ñaïo döùt, chaúng phaûi kieán ñaïo, laø ñaïo voâ laäu döùt, chaúng phaûi ñaïo theá tuïc, laø trí döùt, chaúng phaûi nhaãn döùt. ÔÛ ñaây, laø noùi höõu laäu, voâ minh laäu nhö theá. Phaùp khaùc: Neáu phaøm

phu döùt thì do tu ñaïo döùt, ñeä töû Ñöùc Theá toân thì do kieán ñaïo döùt. Hoûi: Phaùp khaùc laø sao? Ñaùp: Voâ minh laäu, coõi Duïc coù boán thöù. Höõu laäu, voâ minh laäu, töø Sô thieàn cho ñeán Voâ sôû höõu xöù coù boán thöù. ÔÛ ñaây, neáu laø phaøm phu döùt tröø thì do tu ñaïo döùt, neáu baäc Thaùnh döùt tröø, thì do kieán ñaïo döùt. Phaàn coøn laïi noùi roäng nhö treân. ÔÛ tröôùc coù ba thöù: 1. Khoâng chung. 2. Roát raùo. 3. Ñaàu tieân. Khoâng chung ôû tröôùc: Nhö ba kieát. Roát raùo ôû tröôùc: Nhö tham, giaän, si vaø duïc laäu. Ñaàu tieân ôû tröôùc: Nhö höõu laäu, voâ minh laäu. Neáu phieàn naõo laø choã döùt cuûa kieán ñaïo ba coõi, thì neân taïo ra hai tröôøng hôïp ôû tröôùc cuûa kieán ñaïo, nhö ba kieát. Neáu laø choã döùt cuûa naêm thöù coõi Duïc, thì neân taïo ra hai tröôøng hôïp ôû tröôùc cuûa tu ñaïo, nhö tham, giaän, si vaø duïc laäu. Neáu laø choã döùt cuûa naêm thöù ba coõi, thì neân taïo ra ba thöù tröôøng hôïp ôû tröôùc cuûa kieán ñaïo, nhö höõu laäu, voâ minh laäu. Thuyeát naày laø noùi toùm löôïc veà Tyø-baø-sa. Trong naêm caùi, hoái laø do tu ñaïo döùt tröø. Nghi, neáu phaøm phu döùt tröø laø do tu ñaïo döùt, ñeä töû Ñöùc Theá toân döùt tröø laø do kieán ñaïo döùt. Naêm kieát phaàn treân laø do tu ñaïo döùt. Naêm aùi thaân laø do tu ñaïo döùt. Kieát ganh tî, kieát keo kieät laø do tu ñaïo döùt. Hai möôi taùm thöù trong chín möôi taùm söû laø do kieán ñaïo döùt tröø. Möôøi söû laø do tu ñaïo döùt. Soá söû coøn laïi, neáu phaøm phu döùt laø do tu ñaïo döùt tröø, ñeä töû Ñöùc Theá toân döùt laø do kieán ñaïo döùt tröø. Hoûi: Nhö kinh Ba-giaø-la-na cheùp: Trong chín möôi taùm söû, taùm möôi taùm söû laø do kieán ñaïo döùt, möôøi thöù laø do tu ñaïo döùt. Vì sao trong ñaây laïi noùi hai möôi taùm söû laø do kieán ñaïo döùt, möôøi söû laø do tu ñaïo döùt? Ñaùp: Vaên naày laø lieãu nghóa, vaên cuûa kinh kia laø chöa lieãu nghóa. Vaên naày laø yù neâu troïn veïn, vaên kia laø yù neâu chöa troïn veïn. Vaên naày khoâng coù lyù do, vaên kia coù lyù do. Vaên naày laø thaät nghóa ñeá, vaên kia laø tuïc ñeá. Laïi nöõa, kinh Ba-giaø-la-na noùi laø thuaän theo thöù lôùp phaùp: Noùi con ngöôøi troùi buoäc ñuû, chaúng phaûi ngöôøi sieâu vieät. ÔÛ ñaây khoâng noùi thuaän theo thöù lôùp phaùp, khoâng noùi laø ngöôøi troùi buoäc ñuû, khoâng noùi ngöôøi sieâu vieät. Laïi nöõa, trong kinh kia noùi phaøm phu, baäc Thaùnh lìa duïc, Thaùnh ñaïo taïo taùc, ñaïo theá tuïc taïo taùc. ÔÛ ñaây noùi baäc Thaùnh lìa duïc, khoâng noùi

phaøm phu, noùi Thaùnh taïo taùc, khoâng noùi ñaïo theá tuïc. Laïi nöõa, trong kinh kia noùi lìa duïc coõi Duïc, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, nghóa laø tröôùc duøng ñaïo theá tuïc ñeå döùt tröø phieàn naõo coõi Duïc, cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Kieán ñaïo kia döùt tröø phieàn naõo, giaûi thoaùt ñöôïc taùc chöùng khaùc nhau. Vì sao? Vì ñöôïc giaûi thoaùt kia laø do kieán ñaïo neân coù sai khaùc. Do vieäc aáy, neân kinh kia noùi raèng: Taùm möôi taùm söû laø do kieán ñaïo döùt, möôøi söû laø do tu ñaïo döùt. Cho neân Toân giaû Cuø-sa ñaõ noùi raèng: Hai möôi taùm söû laø do kieán ñaïo döùt, möôøi söû laø do tu ñaïo döùt. Vì sao kinh Ba-giaø-la-na noùi raèng: Taùm möôi taùm söû laø do kieán ñaïo döùt tröø, möôøi söû laø do tu ñaïo döùt tröø? Kinh aáy ñaùp: Hai möôi taùm thöù quyeát ñònh laø do kieán ñaïo döùt, möôøi thöù laø do tu ñaïo döùt, saùu möôi thöù laø baát ñònh. Baát ñònh, nghóa laø ôû trong kieán ñaïo maø coù khaùc nhau. Kinh Ba-giaø-la-na noùi: Vì

theo thöù lôùp, neân noùi taùm möôi taùm thöù do kieán ñaïo döùt, möôøi thöù laø do tu ñaïo döùt. Moân naày laø Tyø-baø- sa ñaõ phaân bieät roäng. Hoûi: Vì sao goïi laø kieán ñaïo döùt? Vì sao goïi laø tu ñaïo döùt? Nhö kieán khoâng lìa tu, tu khoâng lìa kieán. Trong kieán ñaïo tu nhö thaät cuõng coù theå ñöôïc. Trong tu ñaïo kieán nhö thaät cuõng coù theå ñöôïc. Kieán ñöôïc goïi laø tueä, tu goïi laø khoâng buoâng lung. Nhö thaät laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa luoân luoân, nghóa chuù troïng rieâng laø nghóa nhö thaät. Trong kieán ñaïo tueä nhieàu, khoâng buoâng lung ít. Trong tu ñaïo khoâng buoâng lung nhieàu, tueä ít. Laïi nöõa, nghóa cuøng löôøng xeùt laø nghóa nhö thaät. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Thaáy boán chaân ñeá laø döùt tröø caùc phieàn naõo. Laøm sao phaân bieät ñöôïc ñaâu laø kieán ñaïo döùt, ñaây laø tu ñaïo döùt? Ñaùp: Do kieán döùt do kieán cheá phuïc, do kieán laøm noân ra caùc phieàn naõo, neân noùi laø kieán ñaïo döùt. Laïi coù thuyeát noùi: Phieàn naõo, choã döùt cuûa kieán ñaïo, cuõng neân noùi laø choã döùt cuûa tu ñaïo. Vì sao? Vì trong kieán ñaïo tu nhö thaät coù theå ñöôïc, neân nhö nghóa cuûa ngaõ, do kieán döùt, do kieán cheá phuïc, do kieán noân ra caùc phieàn naõo, goïi laø kieán ñaïo döùt. Hoûi: Vì sao goïi laø tu ñaïo döùt? Ñaùp: Tuøy ñaïo ñaõ ñöôïc, tu haønh roäng khaép, döùt caùc phaàn sinh, döùt tröø löôïng, döùt tröø chuûng, khieán söû moûng daàn, khieán döùt roát raùo, neân goïi laø tu ñaïo döùt. Laïi coù ngöôøi noùi raèng: Tu ñaïo döùt phieàn naõo, cuõng coù theå noùi laø

kieán ñaïo döùt. Vì sao? Vì trong tu ñaïo cuõng coù kieán nhö thaät, nhö nghóa ngaõ, tuøy ñaïo ñaõ ñöôïc, tu haønh roäng khaép, döùt caùc phaàn sinh, döùt löôïng cuûa sinh döùt, chuûng cuûa sinh, khieán söû daàn daàn moûng, khieán cho döùt roát raùo, neân goïi laø tu ñaïo döùt. Hoûi: Ñaây laø nghóa gì? Ñaùp: Kieán ñaïo laø ñaïo maïnh meõ. Neáu khi duyeân kieán ñaïo kia, thì chín thöù phieàn naõo ñeàu ñöôïc döùt tröø cuøng luùc. Tu ñaïo laø ñaïo khoâng maïnh meõ, thöôøng phaûi tu taäp thì chín thöù phieàn naõo trong chín thôøi gian môùi döùt tröø ñöôïc. Ví nhö dao beùn, dao luït, duøng caét ñoà vaät. Dao beùn chæ xuoáng moät nhaùt, dao luït thì phaûi cöùa ñi cöùa laïi môùi ñöùt. Tu ñaïo kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, neáu duøng kieán rieâng nhieàu veà ñaïo döùt, thì goïi laø kieán ñaïo döùt. Neáu do tu rieâng nhieàu veà ñaïo döùt thì goïi laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu duøng hai töôùng ñaïo döùt thì goïi laø kieán ñaïo döùt. Hai töôùng: laø töôùng kieán vaø töôùng tueä. Neáu duøng ba töôùng ñaïo döùt thì goïi laø tu ñaïo döùt. Ba töôùng: laø töôùng kieán, töôùng tueä vaø töôùng trí. Laïi nöõa, neáu duøng boán töôùng ñaïo döùt thì goïi laø kieán ñaïo döùt. Boán töôùng ñoù laø: Maét, söï saùng suoát, giaùc vaø tueä. Neáu duøng naêm töôùng ñaïo döùt thì goïi laø tu ñaïo döùt. Naêm töôùng ñoù laø: Maét, söï saùng suoát, giaùc, tueä vaø trí. Laïi nöõa, neáu duøng nhaãn ñeå döùt, töùc laø kieán ñaïo döùt, duøng trí ñeå döùt, töùc laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, chín kieát ñöôïc döùt tröø cuøng luùc laø kieán ñaïo döùt. Chín thöù kieát ñöôïc döùt tröø trong chín thôøi gian laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, do vò tri duïc tri caên döùt laø kieán ñaïo döùt. Do tri caên döùt laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, luùc döùt nhö ñaù nöùt ra laø kieán ñaïo döùt, luùc döùt nhö ngaét ñöùt ngoù sen laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, traùi vôùi phaùt yù laø kieán ñaïo döùt. Traùi vôi phöông tieän laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, khoâng heà kieán ñeá, maø kieán ñeá döùt

laø kieán ñaïo döùt. Ñaõ töøng kieán ñeá, maø quaùn laàn nöõa ñeå döùt laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, duøng moät nhaân ñaïo döùt laø kieán ñaïo döùt. Duøng hai do ñaïo döùt laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, nhö löïc só maëc aùo giaùp döùt laø kieán ñaïo döùt. Nhö ngöôøi khoâng coù chaân ñi döùt laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu luùc döùt, töùc choã nhaän bieát cuûa trí kia laø haønh tu ñaïo, laø kieán ñaïo döùt. Neáu khi döùt, laø trí khaùc, choã nhaän bieát khaùc, haønh tu

khaùc, laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu ngöôøi höôùng veà quaû khoâng thaønh töïu ñeå döùt laø kieán ñaïo döùt. Neáu ngöôøi höôùng veà quaû thaønh töïu ñeå döùt laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu Kieân tín, Kieân phaùp döùt, laø kieán ñaïo döùt. Neáu Tín giaûi thoaùt, Kieán ñaùo, thaân chöùng döùt laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu ñaàu tieân phaùt khôûi ñaïo döùt laø kieán ñaïo döùt. Neáu thöôøng phaùt khôûi ñaïo döùt ñoù laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu döùt laø thuoäc veà boán quaû Sa-moân ñoù laø kieán ñaïo döùt. Neáu döùt thuoäc veà hoaëc ba, hoaëc hai, hoaëc moät quaû Sa-moân, ñoù laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu duyeân theo voâ sôû höõu maø sinh laø kieán ñaïo döùt. Neáu duyeân theo höõu maø sôû höõu sinh laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu döùt xong khoâng lui suït laø kieán ñaïo döùt. Neáu döùt roài, hoaëc lui suït, hoaëc khoâng lui suït, laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, döùt roài laïi khoâng coøn buoäc, khoâng coøn troùi laø kieán ñaïo döùt. Döùt roài hoaëc buoäc, hoaëc leä thuoäc laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu khi döùt, nhaãn laø ñaïo voâ ngaïi, trí laø ñaïo giaûi thoaùt, laø kieán ñaïo döùt. Neáu khi döùt, trí laø ñaïo voâ ngaïi, trí laø ñaïo giaûi thoaùt, laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu khi döùt, trí laøm ñaïo phöông tieän, nhaãn taïo ñaïo voâ ngaïi, trí taïo ñaïo giaûi thoaùt laø kieán ñaïo döùt. Neáu luùc döùt, trí laøm ñaïo phöông tieän, ñaïo voâ ngaïi, ñaïo giaûi thoaùt laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu tröôùc ñöôïc phi soá dieät, laø kieán ñaïo döùt. Neáu tröôùc hoaëc ñaõ ñöôïc phi soá dieät, sau ñöôïc soá dieät, hoaëc tröôùc ñöôïc soá dieät, sau ñöôïc phi soá dieät, hoaëc cuøng luùc ñöôïc soá dieät, phi soá dieät laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu khi döùt, duyeân moät ñeá tu ñaïo laø kieán ñaïo döùt. Neáu khi döùt, duyeân ñaïo tu boán ñeá laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu khi döùt tu boán haønh ñaïo laø kieán ñaïo döùt. Neáu khi döùt tu möôøi saùu haønh ñaïo laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu khi döùt, tu ñaïo töông töï laø kieán ñaïo döùt. Neáu khi döùt, tu ñaïo töông töï, khoâng töông töï, laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu khi döùt, hoaëc tu moät Tam-muoäi laø kieán ñaïo döùt. Neáu khi döùt, hoaëc tu ba Tam-muoäi laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu khi döùt khoâng daáy khôûi, laø kieán ñaïo döùt. Neáu khi döùt, hoaëc daáy khôûi hoaëc khoâng daáy khôûi laø tu ñaïo döùt. Ba kieát naày, coù bao nhieâu kieát do thaáy khoå maø döùt, bao nhieâu kieát do tu ñaïo döùt, cho ñeán chín möôi taùm söû coù bao nhieâu söû do thaáy khoå maø döùt, coù bao nhieâu söû do tu ñaïo döùt.

Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Moân tröôùc ngaên döùt yù cuûa thuyeát Sa-moân döùt tröø töùc khaéc, khoâng ngaên döùt yù cuûa thuyeát moät luùc kieán ñeá, cuõng khoâng noùi thöù lôùp kieán ñeá. Nay vì muoán ngaên yù cuûa thuyeát kieán ñeá cuøng luùc, cuõng noùi kieán ñeá theo thöù lôùp, neân soaïn luaän naày. Laïi coù thuyeát noùi: Moân tröôùc ngaên döùt yù cuûa thuyeát cho kieán ñeá cuøng luùc, cuõng noùi veà kieán ñeá theo thöù lôùp, maø khoâng noùi thoâ hieän. Nay vì

muoán töø thoâ hieän roõ raøng, ngaên yù cuûa thuyeát cho kieán ñeá cuøng luùc, cuõng noùi kieán ñeá theo thöù lôùp, neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, vì muoán bieåu hieän roõ naêm thöù döùt phieàn naõo vaø naêm phaùp ñoái trò. Naêm thöù döùt phieàn naõo: Laø thöù do thaáy khoå maø döùt cho ñeán thöù do tu ñaïo döùt. Naêm phaùp ñoái trò: Khoå nhaãn, khoå trí laø phaùp ñoái trò cuûa thaáy khoå maø döùt, cho ñeán ñaïo nhaãn, ñaïo trí, laø phaùp ñoái trò cuûa kieán ñaïo döùt. Trí laø phaùp ñoái trò cuûa tu ñaïo döùt. Vì caùc vieäc nhö theá, neân soaïn luaän naày. Ba kieát naày coù bao nhieâu kieát do thaáy khoå maø döùt, cho ñeán noùi roäng. Ñaùp: Moät do thaáy khoå maø döùt laø thaân kieán. Hoûi: Vì sao thaân kieán chæ do thaáy khoå maø döùt? Ñaùp: Vì duyeân theo khoå maø sinh, neân laïi do thaáy khoå maø döùt. Laïi nöõa, kieán naày duyeân theo quaû sinh, neáu khi duøng tueä quaùn quaû thì kieán naày lieàn döùt. Laïi nöõa, thaân kieán laø taùnh ñieân ñaûo, taát caû ñieân ñaûo ñeàu do thaáy khoå maø döùt. Neáu khi ñieân ñaûo döùt roài, thì kieán naày seõ döùt ngay. Vì sao? Vì ñoàng moät ñoái trò. Laïi nöõa, phieàn naõo naøy laø thoâ, neân ñaàu tieân duøng ñaïo Voâ ngaïi ñeå döùt. Caùc phieàn naõo khaùc thì vi teá, neân sau duøng ñònh Kim cöông duï ñeå döùt. Ví nhö dính nhô khoâng baùm chaéc, phuûi maïnh thì rôùt xuoáng. Neáu buïi nhô baùm chaéc, dó nhieân phaûi duøng nöôùc guït vaø duøng nhieàu söùc, thì môùi saïch. Cuõng nhö ñoà ñöïng baèng saønh, chaát beùo khoâng thaám vaøo, duøng nöôùc röûa lieàn saïch. Neáu chaát beùo thaám vaøo ñoà ñöïng, phaûi duøng nöôùc noùng ñeå röûa, thì môùi saïch. Thaân kieán kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, vì reã cuûa kieán naày khoâng aên saâu vaøo ñòa cuûa sôû duyeân. Do khoâng aên saâu vaøo neân taùnh noù keùm, vì taùnh chaát keùm, neân ñaàu tieân laø duøng ñaïo voâ ngaïi döùt. Reã cuûa caùc phieàn naõo khaùc aên saâu vaøo ñòa nôi sôû duyeân, neân sau ñaïo voâ ngaïi, cho ñeán ñònh Kim cöông duï döùt töø. Ví

nhö reã caây khoâng aên saâu vaøo ñaát, thì khi côn gioù nheï thoåi qua, thì coù theå khieán ngaõ raïp. Neáu reã caây aên saâu vaøo loøng ñaát, thì duø bò gioù lôùn thoåi, cuõng khoâng theå laøm cho caây ngaõ. Thaân kieán kia cuõng gioáng nhö theá. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Vì sao thaân kieán chæ do thaáy khoå maø döùt? Ñaùp: Vì thaân kieán duyeân theo naêm aám, veà sau, khi nhö thaät thaáy naêm aám, thaân kieán lieàn döùt. Laïi nöõa, kieán naày sinh ra töø töôûng thöôøng, töôûng laïc, töôûng tònh, töôûng ngaõ. Neáu thaáy ñöôïc töôûng voâ thöôøng, töôûng khoå, töôûng baát tònh, töôûng voâ ngaõ, thì kieán naày lieàn döùt. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Vì kieán naày töø thaân mình sinh, neân goïi laø thaân kieán. Neáu nhaän thaáy thaân mình voâ ngaõ thì kieán naày seõ döùt töø. Giôùi thuû hoaëc do thaáy khoå maø döùt, hoaëc do kieán ñaïo döùt. Hoûi: Vì sao giôùi thuû chaúng phaûi do kieán taäp, thaáy dieät maø ñoaïn? Ñaùp: Vì ngoaïi ñaïo, haønh vi cuûa hoï traùi vôùi khoå, ñaïo, khoâng traùi vôùi taäp, dieät. Vì sao? Vì ngoaïi ñaïo chaáp taäp nhö caáu ueá, chaáp dieät nhö choã taém goäi, vì caàu mong choã taém goäi neân thöïc haønh caùc thöù khoå haïnh. Vì thöïc haønh caùc thöù khoå haïnh, neân veát nhô cuûa phieàn naõo caøng nhieãm vaøo taâm theâm. Nhö ngöôøi vì muoán röûa boû veát nhô, laïi loäi xuoáng vuõng nöôùc ñuïc ñeå taém goäi thì caøng nhô baån theâm. Ngoaïi ñaïo kia cuõng gioáng nhö

theá. Laïi nöõa, vì töø khoå sinh, neân laïi do thaáy khoå maø döùt, töø ñaïo sinh, neân laïi do kieán ñaïo döùt. Laïi nöõa, töø caáu ueá sinh neân laø thaáy khoå maø döùt, töøtònh sinh laø kieán ñaïo döùt. Laïi nöõa, laø sôû haønh cuûa noäi ñaïo laø thaáy khoå maø döùt, sôû haønh cuûa ngoaïi ñaïo laø kieán ñaïo döùt. Laïi nöõa, chaúng phaûi nhaân chaáp laø nhaân, laø thaáy khoå maø döùt. Chaúng phaûi ñaïo, chaáp laø ñaïo, laø kieán ñaïo döùt. Nghi do kieán khoå, taäp, dieät, ñaïo döùt. Hoûi: Vì sao trong tu ñaïo döùt khoâng coù nghi? Ñaùp: Neáu khi chöa thaáy theå cuûa ñaïo, taâm sinh do döï. Khi ñaõ thaáy theå cuûa ñaïo roài, thì taâm sinh quyeát ñònh. Cho neân choã döùt cuûa tu ñaïo khoâng coù nghi. Ba caên baát thieän, ba laäu, do thaáy khoå maø döùt töø, cho ñeán do tu ñaïo döùt. Noùi chung laø naêm thöù döùt. Hoaëc coù moät thöù, hai thöù, boán thöù, naêm thöù döùt, nghóa laø moân khaùc, noùi roäng nhö kinh naày. Moân naày laø noùi roäng Öu-ba-ñeà-xaù, Tyø-baø-sa.

Hoûi: Vì sao goïi laø kieán ñaïo döùt, cho ñeán goïi laø tu ñaïo döùt? Ñaùp: Neáu duyeân quyeát ñònh, ñoái trò quyeát ñònh, goïi laø kieán ñaïo döùt. Neáu duyeân khoâng quyeát ñònh, ñoái trò khoâng quyeát ñònh thì goïi laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu xöù sôû quyeát ñònh, hoaëc duyeân quyeát ñònh, hoaëc ñoái trò quyeát ñònh, goïi laø kieán ñaïo döùt. Neáu xöù sôû khoâng quyeát ñònh, duyeân khoâng quyeát ñònh, ñoái trò khoâng quyeát ñònh, thì goïi laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu duøng khoå nhaãn, khoå trí laøm ñoái trò, cho ñeán ñaïo nhaãn, ñaïo trí laøm ñoái trò, goïi laø kieán ñaïo döùt. Neáu duøng trí ñoái trò thì goïi laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu thaáy khoå maø döùt, goïi laø thaáy khoå maø döùt. Neáu kieán ñaïo döùt, goïi laø kieán ñaïo döùt. Neáu hoaëc kieán khoå, hoaëc kieán taäp, hoaëc kieán dieät, hoaëc kieán ñaïo döùt, thì goïi laø tu ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu traùi vôùi khoå, goïi laø thaáy khoå maø döùt, cho ñeán neáu traùi vôùi ñaïo, goïi laø kieán ñaïo döùt. Neáu traùi vôùi khoå, taäp, dieät, ñaïo döùt, goïi laø tu ñaïo döùt.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.